

రాష్ట్ర శాసనసభ - చట్టాల తయారీ

ఇంత వరకు మనం ప్రజలు తమ ప్రజాకార్యకలాపాలను ఎలా నిర్వహించుకున్నారో - వారు ఎలా పాలించబడినారో, ఎలా పాలించాలో చదువుకున్నాం. గత సంవత్సరం మనం చిన్నవైన గిరిజన సమాజాలు వారి కార్యకలాపాలను చర్చలు, సమావేశాల ద్వారా ఎలా నిర్వహించారో గ్రామ పెద్ద నిర్ణయాలు ఎలా చేసేవారో చదివాం. రాజ్యాలు, సామ్రాజ్యాలలో రాజులు, అధికారులు వీటిని ఎలా నిర్వహించేవారో అధిక భూభాగంపై, రాజ్యాలపై ఆధిపత్యం కోసం ఎలా యుద్ధాలు చేసేవారో తెలుసుకున్నాం. యోధులు, సామంతులు ప్రజలను ఎలా నియంత్రించారో, తమకు ఇష్టం వచ్చినట్లు పన్నులు ఎలా వసూలు చేశారో, పెద్ద భవనాలను నిర్మించడానికి ఆ ఆదాయం ఎలా వినియోగించారో, ప్రజాప్రయోజనార్థం చెరువులు, కాలువలు, దేవాలయాలు, మసీదులు ఎలా నిర్మించారో తెలుసుకున్నాం. బ్రిటిష్ వారు మన దేశంలో అధికారాన్ని ఎలా స్థాపించారో, మన దేశవనరులను ఎలా దోచుకున్నారో, మన ప్రజలు వారిని ఎలా ఎదుర్కొన్నారో మనం చదివాం.

ఇప్పుడు మనకు రాజులు, యోధులు లేరు. 60 ఏళ్ల క్రితమే మనం బ్రిటిష్ వారి నుండి స్వాతంత్ర్యం పొందాం. మనల్ని మనం ఎలా పరిపాలించుకుంటున్నాం? పార్లమెంట్ సభ్యులు, శాసనసభ్యులు, ముఖ్యమంత్రులు, మంత్రులు, ఉన్నతాధికారుల గురించి మీకు తెలిసే ఉంటుంది. వారు ప్రాచీన కాలం నాటి రాజుల వంటి వారా? వారు వారికి ఇష్టమైనవి చేస్తారా? చేయరు. ఆధునిక ప్రభుత్వాలు చట్టాల ప్రకారం నడుస్తాయి. చట్టాలకు ఎవరూ అతీతులు కారు. చట్టాలకనుగుణంగా మంత్రులు, అధికారులు, వ్యవహరించాలి. కాని ఆ చట్టాలను ఎవరు, ఎలా తయారుచేస్తారు? అవి పాలకుల కోరికల ప్రకారం తయారౌతాయా? కాదు. వాటిని శాసనసభ్యులు, పార్లమెంట్ సభ్యులు చేస్తారు. ఈ సంస్థలు చట్టాలు ఎలా తయారుచేయాలో భారతరాజ్యాంగం సూచిస్తుంది. ఈ రాజ్యాంగ నియమాల ప్రకారమే చట్టాలు తయారుచేస్తారు. ఈ పాఠంలో రాష్ట్ర శాసనసభలో చట్టాలు ఎలా తయారుచేస్తారో విపులంగా చదువుదాం.

చిత్రం - 18.1 ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ భవనం

ఇక్కడ ఒక వార్తాంశం ఉంది. దానిలో ఏం చెప్పారో అర్థంచేసుకోడానికి ప్రయత్నిద్దాం.

1) ఆంధ్రప్రదేశ్ ధూమపాన నిషేధం, ఆరోగ్య పరిరక్షణ చట్టం : 2002.

బహిరంగ ప్రదేశాలలో పొగతాగడాన్ని నిషేధించే బిల్లు ఆమోదం

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

హైదరాబాదు, మార్చి 27 :

బహిరంగ ప్రదేశాలలో, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో, ప్రభుత్వ ఆఫీసులు, ప్రభుత్వ వాహనాలలో పొగతాగడాన్ని నిషేధిస్తూ బుధవారంనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసనసభ బిల్లును ప్రవేశపెట్టింది. ఈ చట్ట ఉల్లంఘనకు పాల్పడినట్లయితే 100 రూపాయల నుండి 1000 రూపాయల వరకు జరిమానా కూడా విధించడానికి అవకాశం కల్పించింది.

దీనికి సంబంధించి ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఈ కింది సూచనలను చేశారు. విద్యాసంస్థలకు 100 మీటర్లు దూరంలో

సిగరెట్ల అమ్మకాన్ని నిషేధించడం, 18 ఏళ్ల లోపువాళ్ళకు సిగరెట్లు అమ్మడాన్ని నిషేధించడం, సిగరెట్ల అమ్మకాల ప్రకటనలమీద నిషేధం విధించడం వంటి సూచనలను చేశారు. మరికొందరు ఇది పొగాకు రైతుల, కిళ్లీ దుకాణాదారుల జీవితాలమీద ప్రభావాన్ని చూపిస్తుందని వాదించారు. మంత్రి వారి అనుమానాలను కొట్టిపారేశారు.

సిగరెట్లు ప్రజల ఆరోగ్యంమీద చూపే దుష్ప్రభావాలవల్ల, నవంబర్ 2, 2001 నాడు సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన

ఆదేశాల మేరకు ఈ చట్టం చేయడం అవసరమని మంత్రి చెప్పారు. బహిరంగ ప్రదేశాలలో, ప్రభుత్వ సంస్థలలో, ప్రభుత్వ వాహనాలలో పొగతాగడం నిషేధం, పొగతాగగూడదు అనే బోర్డులను ఉంచడానికి సంబంధించిన, సెక్షన్లు 5, 6, 10లను ఉల్లంఘిస్తే అటువంటి వారికి 100 రూపాయల జరిమానా, రెండో తప్పుకు 200 రూపాయల నుంచి 500 రూపాయల వరకు జరిమానాను విధించి శిక్షించవచ్చు.

(మార్చి 27, 2002 'ద హిందూ' ఆంగ్లదినపత్రికనుంచి తీసుకొన్నది).

- ◆ వార్తాపత్రికలు ఎప్పుడూ పెద్దవాళ్లే చదువుతారనే ఊహతో రాస్తారు. కాబట్టి ఈ కింది పదాలకు అర్థాలను తెలుసుకుందాం. నిషేధించడం, కొట్టిపారేయడం, అనుమానాలు/సందేహాలు, నేపథ్యంలో, ఉల్లంఘించడం.
- ◆ పై వార్తాకథనాన్ని అనుసరించి ఈ కింది ఖాళీలను పూరించండి:
  - 1) బహిరంగ ప్రదేశాలలో పొగతాగడాన్ని నిషేధించడానికి ..... ప్రవేశపెట్టారు. (బిల్లు, సంప్రదాయం, చట్టం, నిబంధన).
  - 2) ధూమపాన (పొగతాగడం) నిషేధంలో ఈ కిందివాటిని చేర్చలేదు. .... (పనిచేసే చోటు, ప్రభుత్వవాహనాలు, ప్రయివేటు తోటలు, బస్స్టాండు).
  - 3) సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలను ..... చేయడానికి ఈ చట్టం చేసారు (నిశ్శబ్దం, దండించడానికి, అనుసరించడానికి, తిరస్కరించడానికి).
  - 4) ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినది ..... (సుప్రీంకోర్టు, మంత్రులు, కలెక్టరాఫీసు, శాసనసభ).

- ◆ ప్రతి ఒక్కరికీ ఈ బిల్లును గురించి ఒకే అభిప్రాయం ఉందని ఈ వార్తాంశం సూచిస్తోందా?
- ◆ ఈ చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినవాళ్ళకు ఎటువంటి శిక్షలు విధిస్తారని ఈ వార్త పేర్కొంది.

ప్రతి రాష్ట్రంలో చట్టసభలు ఏర్పాటుచేసుకోవడానికి భారత రాజ్యాంగం వీలుకల్పించింది. ప్రతిరాష్ట్రం గవర్నర్, ఒకటి లేదా రెండు సభలతో కూడిన చట్టసభలు కలిగి ఉంది. దేశంలోని రాష్ట్రాలలో చట్టసభలు ఏకసభ లేదా ఉభయసభలు కలిగి ఉన్నాయి. దిగువసభను శాసనసభ అని, ఎగువ సభను శాసన మండలి అని అంటారు. ప్రస్తుతం కొన్ని రాష్ట్రాలలో మాత్రమే రెండు సభలున్నాయి.

శాసనసభ:

రాష్ట్రానికి చట్టాలు చేయడంలో ఈ సభ చాలా కీలకమైనది. రాష్ట్ర సంక్షేమంకోసం అనేక నిర్ణయాలను తీసుకోవడంలో, విధానాల రూపకల్పనలో, వాటి అమలులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం బాధ్యత వహిస్తుంది. మన రాష్ట్ర శాసనసభలో 294 మంది సభ్యులు ఉన్నారు (ఎమ్.ఎల్.ఎ.లు). పంచాయితీ సభ్యులలాగే వీరిని కూడా ప్రజలే ఎన్నుకొంటారు.

ప్రతి రాష్ట్ర శాసనసభ సాధారణంగా ఐదు సంవత్సరాల కాలపరిమితి కలిగివుంటుంది. కొన్ని సందర్భాలలో కాలపరిమితికన్నా ముందే గవర్నర్ రద్దుచేయవచ్చును. అదేవిధంగా జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితులలో ఒక సంవత్సరం చొప్పున దీని కాలపరిమితిని పార్లమెంటు పొడిగించవచ్చు.

రాష్ట్ర శాసన సభ ప్రతిసంవత్సరం కనీసం రెండుసార్లు సమావేశమవ్వాలి. రెండు సమావేశాల మధ్యకాలం ఆరు నెలలకు మించకూడదు.

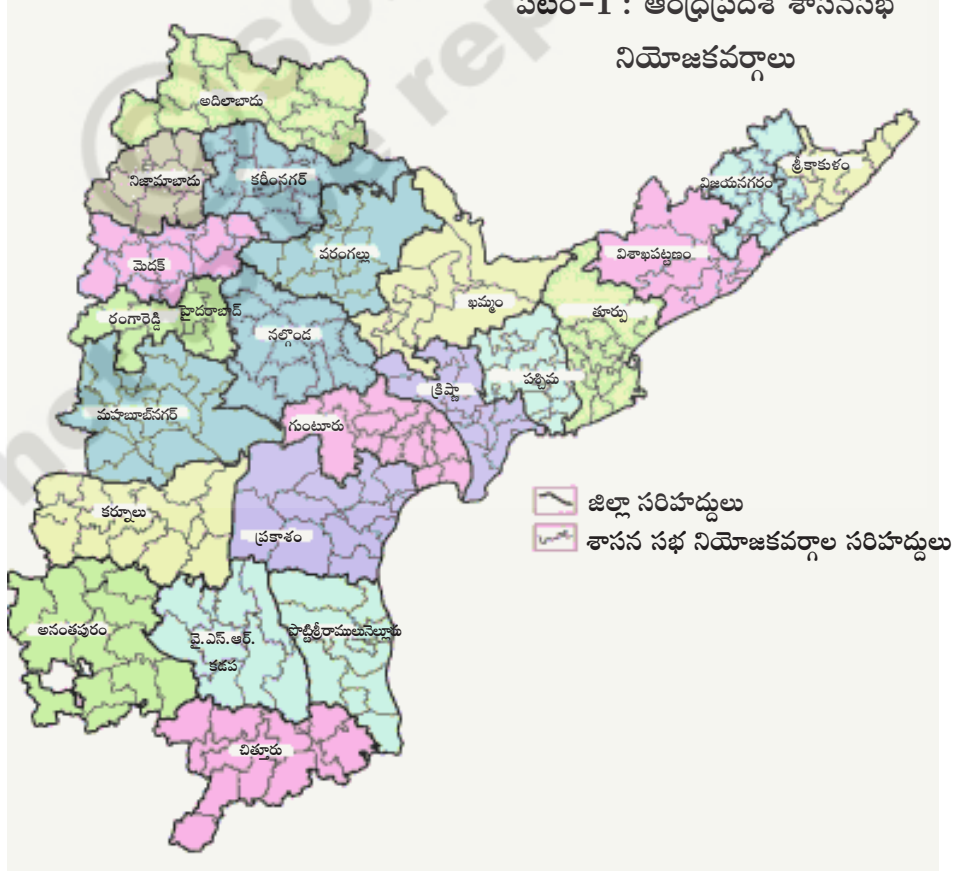
శాసనసభా నియోజకవర్గం:

పైనపేర్కొన్న 294 మంది సభ్యులు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క నియోజకవర్గంనుండి ఎన్నికవుతారు. ఈ విధంగా మన రాష్ట్రంలో 294 నియోజక వర్గాలున్నాయి. రాష్ట్రంలో ఈ నియోజకవర్గాల సంఖ్య అక్కడి జనాభామీద ఆధారపడి

ఉంటుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక్కొక్క నియోజకవర్గంలో సుమారు 1,70,000 మంది ఓటర్లు ఉన్నారు. 18 సంవత్సరాలు దాటిన స్త్రీ, పురుషులందరికీ ఓటు హక్కు ఉంది. వీరు తమ పేర్లను తాము నివసించే ప్రాంతంలో ఓటర్లుగా నమోదుచేసుకుంటారు. ఒక నియోజకవర్గంలోని ఓటర్లందరూ ఒక్క సభ్యునికి మాత్రమే ఓటువేసి అసెంబ్లీకి ఎన్నుకుంటారు.

ఒక్కొక్క నియోజకవర్గంలో అనేక గ్రామాలు, పట్టణాలు, నగరాలు ఉంటాయి. విజయవాడవంటి పెద్ద నగరం మూడు నియోజకవర్గాలుగా విభజించి ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పటాన్ని, విజయనగరం జిల్లా పటాన్ని చూడండి. ఎక్కువ జనాభా ఉన్న జిల్లాలలో ఎక్కువ నియోజక వర్గాలు, తక్కువ జనాభా ఉన్న జిల్లాల్లో తక్కువ నియోజకవర్గాలు ఉండడం మనం గమనించవచ్చు.

పటం-1 : ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ నియోజకవర్గాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉభయసభలు ఉన్న రాష్ట్ర శాసనసభ చట్టాలు చేస్తుంది.

సభ	పేరు	సంక్షిప్త పేరు
శాసనసభ	శాసన సభ్యుడు	ఎమ్.ఎల్.ఎ.
శాసనమండలి	శాసనమండలి సభ్యుడు	ఎమ్.ఎల్.సి.

ఎం.ఎల్.ఎ ఎన్నిక:

సాధారణంగా రాష్ట్ర శాసనసభ ఎన్నికలు ప్రతి 5 సంవత్సరాలకొకసారి జరుగుతాయి. శాసనసభకు పోటీచేయదలుచుకున్నవారు ఈ ఎన్నికలలో పోటీచేస్తారు. అనేక రాజకీయ పక్షాలు తమ అభ్యర్థులను ఎన్నికలలో నిలబెడతాయి. ఏ రాజకీయ పక్షానికీ చెందనివారు కూడా స్వతంత్ర అభ్యర్థులుగా నిలబడవచ్చు. వీరిని “స్వతంత్ర అభ్యర్థులు” అని అంటారు. ఈ ఎన్నికలలో పోటీ చేయడానికి అర్హతలు : భారతదేశపౌరులై ఉండాలి, 25 సంవత్సరాల వయస్సు దాటి ఉండాలి.

ఎన్నికలలో రాజకీయపక్షాలు ప్రధానపాత్రను పోషిస్తాయి. అన్ని రాజకీయ పక్షాలూ తమ ఎన్నికల ప్రణాళికా పత్రాన్ని (Election manifesto) ప్రకటిస్తాయి. అంటే తాము ఏ ఏ కార్యక్రమాలను భవిష్యత్తులో చేపడతారో, ఏ ఏ వాగ్దానాలను తమ నియోజకవర్గ ప్రజలకు చేస్తారో వివరిస్తారు. అభ్యర్థులు, వారిని బలపరిచేవారు

సభలను నిర్వహిస్తూ లేదా ఇంటింటికి తిరుగుతూ ఎన్నికల ప్రచారాన్ని చేపడతారు.

- ◆ మీ ప్రాంతంలోని, మీ రాష్ట్రంలోని రాజకీయ పక్షాల పేర్లు, వాటి గుర్తుల జాబితాను తయారుచేయండి.
- ◆ మీ జిల్లానుండి ఎన్నికల్లో మీరు పోటీ చేసేటట్లయితే ప్రజలకోసం ఎటువంటి ఎన్నికల కార్యాచరణ ప్రణాళికను (మానిఫెస్టో) తయారుచేస్తారు?
- ◆ ఎన్నికలలో పాల్గొనాలంటే పెద్దమొత్తంలో డబ్బు ఖర్చుచేయాల్సి వస్తుందని, ఇది ధనవంతులకు మాత్రమే సాధ్యమని కొంతమంది భావిస్తున్నారు. దీనితో మీరు ఏకీభవిస్తారా?
- ◆ కేవలం డబ్బున్న వ్యక్తులు మాత్రమే ఎన్నికలలో పోటీచేస్తే శాసనసభలో తీసుకునే నిర్ణయాలను అది ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది?

చిత్రం - 18.2

◆ ఎన్నికల కమిషన్ ప్రచురించిన కేలెండరులో ముద్రించిన చిత్రాలు 18.2, 18.3లో ఉన్నాయి. అవి దేశంలో విభిన్న కాలాలలో ఎన్నికలకు సంబంధించిన విభిన్న అంశాలను తెలియజేస్తున్నాయి. దీని ఆధారంగా గత కొన్ని సంవత్సరాలనుండి వస్తున్న మార్పులను మీ తల్లిదండ్రులతోను, ఉపాధ్యాయులతోను చర్చించండి.

చిత్రం - 18.3

ఎన్నికల రోజున ప్రజలు ఒకరి తరవాత మరొకరు ఓటు వేస్తారు. పోలింగ్ బూత్ అధికారి ఓటర్ల గుర్తింపు కార్డు (Identity Card) పరిశీలిస్తారు. సాధారణంగా ఓటర్లందరికీ ఎన్నికల కమీషన్ గుర్తింపు కార్డులను జారీచేస్తుంది. ఈ కార్డులను ఆ అధికారికి చూపించాలి. ఓటర్లు తాము ఎవరికి ఓటువేసేది చెప్పగూడదు. ఓటు చాలా రహస్యంగా వేయాలి.

- ◆ ఓటును రహస్యంగా ఉంచాలని ఎందుకు భావిస్తున్నారు?
- ◆ మీ తల్లిదండ్రులకిచ్చిన ఫోటో గుర్తింపు కార్డును పరిశీలించి మీ వివరాలతో గుర్తింపు కార్డును తయారుచెయ్యండి.

ఎన్నికల రోజున ఓటు వేశాక ఓట్ల లెక్కింపునాడు ఈ ఓట్లన్నిటినీ లెక్కపెట్టి ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చిన వ్యక్తిని గెలిచినట్లుగా ప్రకటిస్తారు.

- ◆ ఒక నియోజక వర్గంలో సుమారు 1,50,000 మంది ఓటర్లు ఓటు వేశారని భావిద్దాం. వివిధ అభ్యర్థులకు వచ్చిన ఓట్లను ఈ కింద ఇచ్చారు. వీరిలో ఎవరు గెలిచినట్లు ప్రకటిస్తారు?

ఎల్లమ్మ	-	45,000
రాఘవులు	-	44,000
నరసింహ	-	16,000
గులాం మహమ్మద్	-	20,000
బాదెయ్య	-	15,000
పూజ	-	10,000

- ◆ గెలిచిన అభ్యర్థులు తమ నియోజకవర్గ ప్రజల అభిప్రాయాలకు, అవసరాలకు తగ్గట్టు ఏమేరకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తారని భావిస్తున్నారు? మీ టీచరు సహాయంతో తెలుసుకోండి.
- ◆ మీ నియోజకవర్గం పేరు .....
- ◆ మీ జిల్లాలోని ఏవైనా ఇతర మూడు నియోజక వర్గాలను గుర్తించండి.
....., ..., ...
- ◆ మీ శాసనసభ్యుని పేరు .....
- ◆ మీ జిల్లాలో రిజర్వ్ అయిన నియోజకవర్గాలను గుర్తించండి.
- ◆ మీ కుటుంబంలో చివరగా జరిగిన ఎన్నికల్లో ఎవరెవరు ఓటువేశారు? ....., ..., ...

ప్రభుత్వం ఏర్పాటు:

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 294 శాసనసభా నియోజకవర్గాలన్నాయని చదివాం కదా. ఎన్నికల తరువాత ఏం జరుగుతుంది? పట్టిక-1లో చూపించిన 2009 ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఎన్నికల ఫలితాలను పరిశీలించండి.

రాజకీయ పార్టీ- ఎ 156 స్థానాలను గెల్చుకోగా 92 మందితో రాజకీయ పార్టీ- బి రెండోస్థానంలో ఉంది. మొత్తం స్థానాలలో సగంకన్నా ఎక్కువ స్థానాలను గెల్చుకున్న పార్టీకి మెజారిటీ/ ఆధిక్యం వచ్చినట్లు భావించవచ్చు. ఏవైనా చట్టాలు చేయవలసి వచ్చినప్పుడు సగంపైగా సభ్యులు దాన్ని సమర్థించే వీలు ఉంటుంది. మెజారిటీవచ్చిన పార్టీ (పై పట్టిక ప్రకారం రాజకీయ పార్టీ- ఎ) సభ్యులు తమలో ఒకరిని నాయకుడిగా ఎన్నుకుంటారు. గవర్నరు ఆ నాయకుణ్ణి రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా నియమిస్తారు. తమ పార్టీ శాసనసభ్యుల/శాసనమండలి సభ్యులలోనుంచి కొందరిని ముఖ్యమంత్రి మంత్రులుగా ఎంపిక చేస్తారు. ఈ మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రితో కలిసి కేబినెట్ లేదా మంత్రిమండలిగా ఏర్పడతారు. ఈ మంత్రిమండలి/కేబినెట్ ప్రభుత్వం అని కూడా పిలుస్తారు. చట్టాలను, అభివృద్ధి పథకాలను అమలుచేయడానికి, శాసన సభలో కొత్త చట్టాలను చేసి అమలుచేయడానికి ఈ మంత్రిమండలి బాధ్యత వహిస్తుంది.

◆ ఎన్నికల ఫలితాల పట్టిక-2ను చూడండి. వీటిలో ఏ రాజకీయపక్షం ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేసి ఉంటుందో తెలపండి.

పట్టిక-1	రాజకీయపక్షం	ఎన్నికయిన అభ్యర్థుల సంఖ్య
1.	రాజకీయ పార్టీ- ఎ	156
2.	రాజకీయ పార్టీ- బి	92
3.	రాజకీయ పార్టీ- సి	18
4.	రాజకీయ పార్టీ- డి	10
5.	రాజకీయ పార్టీ- ఇ	07
6.	రాజకీయ పార్టీ- ఎఫ్	04
7.	రాజకీయ పార్టీ- జి	02
8.	రాజకీయ పార్టీ- హెచ్	01
9.	రాజకీయ పార్టీ- ఐ	01
10.	రాజకీయ పార్టీ- జె	03
	మొత్తం	294

పట్టిక-2	రాజకీయపక్షం	ఎన్నికయిన అభ్యర్థుల సంఖ్య
1.	రాజకీయ పార్టీ- పి	202
2.	రాజకీయ పార్టీ- క్యూ	50
3.	రాజకీయ పార్టీ- ఆర్	11
4.	రాజకీయ పార్టీ- ఎస్	11
5.	రాజకీయ పార్టీ- టి	08
6.	రాజకీయ పార్టీ- యు	03
7.	రాజకీయ పార్టీ- వి	09
	మొత్తం	294

పట్టిక-3	రాజకీయపక్షం	ఎన్నికయిన అభ్యర్థుల సంఖ్య
1.	Abcd	110
2.	Mnop	99
3.	Wxyz	45
4.	Stuv	20
	మొత్తం	294

ఏ కారణంవల్ల అయినా ఏ పార్టీకయినా సగంకంటే ఎక్కువ మెజారిటీ రాసప్పుడు రెండు, లేదా అంతకన్నా ఎక్కువ రాజకీయపక్షాలు కలిసి ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేస్తాయి. దాన్ని సంకీర్ణ ప్రభుత్వం అంటారు.

- ◆ ఉదాహరణకు ఎన్నిక తరువాత పట్టిక-3లో చూపించిన విధంగా రాజకీయ పక్షాలు స్థానాలను గెలుచుకొని ఉంటే ప్రభుత్వాన్ని ఎలా ఏర్పాటుచేయవచ్చో మీ టీచర్ తో చర్చించండి.

మంత్రిమండలి:

మంత్రిమండలిలోని సభ్యులకు ముఖ్యమంత్రి వివిధ శాఖలను కేటాయిస్తారు. ఒకరిని ఆర్థికశాఖామంత్రిగా, మరొకరిని విద్యాశాఖామంత్రిగా లేదా ప్రజా పనుల శాఖామంత్రిగానో (Public Works) నియమిస్తారు. తమ శాఖలకు సంబంధించి మంత్రులు విధాన నిర్ణయాలను (Policies) నిర్దేశిస్తారు. ఈ విధానాలను నియమ నిబంధనల ప్రకారం ఆయా శాఖల అధికారులు అమలుచేస్తారు. ఈ విధి విధానాలను, ప్రణాళికలను తయారుచేసి చట్టసభలో ప్రవేశపెట్టి ఆమోదింపజేసేవరకు మంత్రివర్గం బాధ్యత వహిస్తుంది. చట్టసభ ఆమోదం పొందిన తరువాత ఆ శాఖాధికారులు ప్రభుత్వ విధానాలను, ప్రణాళికలను అమలుపరచడానికి అవసరమైన నిబంధనలను, విధి విధానాలను రూపొందించి అమలుపరుస్తారు.

సాధారణంగా తమ తమ శాఖల విధివిధానాలను ఆ మంత్రులు స్వతంత్రంగా నిర్ణయించినా కీలకమైన నిర్ణయాలను మాత్రం మంత్రిమండలి సభ్యులందరూ కలిసి నిర్ణయిస్తారు. కాబట్టి ఏదైనా తప్పు జరిగితే దానికి ఆ మంత్రివర్గమంతా ముఖ్యమంత్రితో కలిసి బాధ్యతవహిస్తుంది. అదే విధంగా మంచి నిర్ణయాలు చేసినప్పుడు కూడా ఆ గొప్పతనాన్ని అందరి సమష్టి కృషిగా భావిస్తారు.

రాష్ట్ర శాసనసభ:

శాసనసభ్యులు అందరూ కలిసి తమలో ఒకరిని సభకు అధ్యక్షులుగా (స్పీకర్) ఎన్నుకుంటారు. ఈయన సభలను సమావేశపరుస్తారు. ఈయన/ఈమె సభలో ఏ ఏ సమస్యలను ఎవరు ఎప్పుడు ప్రవేశపెట్టాలి, ఎవరి తరవాత

ఎవరు మాట్లాడాలి వంటి విషయాలను నిర్ణయిస్తారు. తన నిర్ణయాలను అతిక్రమించి వ్యవహరించే వాళ్లను దండించే అధికారం అధ్యక్షుడికి ఉంది.

పైన పేర్కొన్నట్లు ప్రభుత్వం చేసే అన్ని చట్టాలూ, విధానాలు, విధించే పన్నులు అసెంబ్లీ ఆమోదం పొందాలి. ఆమోదించేముందు అసెంబ్లీ సభ్యులు ఆయా అంశాలను లోతుగా చర్చించి తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరుస్తారు. లాభనష్టాలను లోతుగా చర్చిస్తారు. ఈ చర్చలన్నీ టి.వి. ద్వారా, పత్రికలద్వారా ప్రజలకు తెలియవస్తాయి.

శాసనసభ్యులు తమ నియోజకవర్గ ప్రజలు ఎదుర్కొనే సమస్యలను ఎప్పటికప్పుడు సభదృష్టికి తీసుకువస్తారు. సంబంధిత మంత్రులు ఆయా సభ్యులు అడిగిన సమస్యలకు అవసరమయితే విచారణ జరిపి సమాధానాలు ఇస్తారు. మంత్రులు వ్యక్తిగతంగాను, ముఖ్యమంత్రితో సహా మంత్రిమండలి సభ్యులు సమష్టిగాను శాసనసభ్యులు సభలో అడిగే ప్రశ్నలకు సమాధానాలిచ్చే బాధ్యత వహిస్తారు. ఒకవేళ మంత్రి ఇచ్చే సమాధానం సంతృప్తికరంగా లేకపోతే, ప్రతిపక్ష సభ్యులు మంత్రిని రాజీనామా చేయమని ఒత్తిడి చేస్తారు.

చట్టాలు చేయటం (Making of Law):

శాసన సభలు చట్టాలను ఏవిధంగా చేస్తాయి? సాధారణంగా శాసనసభలో సంఖ్యాబలం ఉన్న అధికారపక్షం చట్టాలు చేస్తుంది. కొన్నిసార్లు ఏ పార్టీ సభ్యుడైనా ఒక చట్టం చేయమని సభలో ప్రతిపాదించవచ్చు, అయితే అధిక సభ్యుల మద్దతు పొందితే అది సభ ఆమోదం పొందుతుంది.

సభ ఆమోదం పొందకముందు చట్టాన్ని 'బిల్లు' అంటారు. ఉభయసభల ఆమోదం పొందిన బిల్లు, గవర్నర్ ఆమోదం కూడా పొందిన తర్వాత చట్టంగా మారుతుంది. దాన్ని శాసనసభ చేసిన శాసనం (Act) అంటారు.

బిల్లురూపంలో సభలో ప్రవేశపెట్టి సంబంధిత మంత్రి సవరణగా వివరిస్తారు. ఇక్కడ చాలా లోతుగా చర్చ జరుగుతుంది. ప్రతిపక్ష శాసనసభ్యులవైపునుంచి తీవ్ర అభ్యంతరాలు ఎదురౌతాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు వారు సలహాలు, సూచనలు ఇస్తారు. అధికార, ప్రతిపక్ష శాసన సభ్యులతో ఒక కమిటీవేసి సలహాలను, మార్పులను అధ్యయనం

చేయమంటారు. మార్పులు చేర్పులు జరిగిన తరువాత ఆ బిల్లు కేబినెట్ ఆమోదం పొంది, అసెంబ్లీ/విధానసభ ముందు ఓటింగ్ కు వస్తుంది. 50 శాతంకంటే ఎక్కువమంది ఆమోదం పొందిన తర్వాత ఆ బిల్లును రెండోసభ అయిన విధాన పరిషత్తులో ప్రవేశపెడతారు. విధానపరిషత్తు కూడా ఆమోదిస్తే, దాన్ని గవర్నర్ ఆమోదం కోసం పంపిస్తారు. గవర్నర్ ఆమోదం పొందిన తరువాత ఆ బిల్లు చట్టంగా లేదా శాసనంగా మారి, గెజిట్ లో అచ్చవుతుంది.

శాసన మండలి:

ఆంధ్రప్రదేశ్ చట్టసభలో రెండు సభలున్నాయని చెప్పుకున్నాం. రెండవదానిని శాసన మండలి అంటారు. ఇది 1958 లో ఏర్పాటుచేయబడి 1985 వరకు పనిచేసి మళ్ళీ 2007లో ఏర్పాటై పనిచేస్తోంది. ఇది శాశ్వతసభ. ఈ సభ్యులను ఆరు సంవత్సరాల కాలానికి ఎన్నుకుంటారు. వీరిలో 1/3 వంతు సభ్యులు ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకు సభ్యత్వ విరమణ చేస్తారు. వీరినే శాసనమండలి సభ్యులు (MLC) అని అంటారు. ఈ సభకు పోటీ చేయడానికి భారత పౌరులై ఉండాలి, 30 సంవత్సరాల వయసు నిండి ఉండాలి. ఎలాంటి లాభదాయకమైన ప్రభుత్వ పదవులను కలిగి ఉండకూడదు. ఇందులో మొత్తం 90 మంది సభ్యులుంటారు.

- ◆ 1/3 వ వంతు అంటే 30 మందిని శాసన సభ్యులు ఎన్నుకొంటారు.
- ◆ 1/3 వ వంతు, అంటే 30 మంది స్థానిక సంస్థలైన పంచాయతీలు, మునిసిపాలిటీల నుండి ఎన్నికయినవాళ్ళు ఎన్నుకొంటారు.
- ◆ 1/12 వ వంతు అంటే 7 లేదా 8 మందిని పట్టభద్రులు ఎన్నుకొంటారు.
- ◆ 1/12 వ వంతు అంటే 7 లేదా 8 మందిని ఉపాధ్యాయులు ఎన్నుకొంటారు.
- ◆ 1/16 వ వంతు అంటే 15 మందిని గవర్నరు నామినేట్ చేస్తారు.

రాష్ట్రంలో ఏ చట్టం చేయాలన్న రెండు సభల ఆమోదం తప్పనిసరి.

గవర్నరు:

రాష్ట్ర గవర్నరును భారతదేశ రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పనిచేసేలా చూడడం గవర్నరు బాధ్యత. గవర్నరు ముఖ్యమంత్రిని రాజ్యాంగబద్ధంగా నియమిస్తాడు, మంత్రి మండలి సభ్యులనుమాత్రం ముఖ్యమంత్రి సలహాప్రకారం నియమిస్తారు. భారతరాజ్యాంగం గవర్నర్ కు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవహారాలలో కార్యనిర్వహణాధికారాలను కల్పించింది.

ప్రస్తుతం మన రాష్ట్ర గవర్నరు ఎవరు?

రిజర్వేషన్ల పద్ధతి:

దళితులు, ఆదివాసీలు వంటి బలహీన వర్గాల ప్రజలు ఎన్నికలలో పోటీచేసి గెలవడం చాలా కష్టంతో కూడుకున్న పని. ఈ వర్గాలనుండి అతి కొద్దిమంది మాత్రమే పోటీచేసి అసెంబ్లీలో అడుగుపెడుతున్నారు. షెడ్యూల్డ్ కులాలవారి, తెగలవారి ప్రాతినిధ్యానికున్న ప్రాముఖ్యాన్ని గుర్తించిన భారతరాజ్యాంగం వీరికి కొన్ని ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలను కేటాయించింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో రిజర్వ్ చేసిన నియోజకవర్గాల సంఖ్య:

మొత్తం నియోజక వర్గాల సంఖ్య	: 294
షెడ్యూల్డ్ కులాల వారికి కేటాయించిన నియోజకవర్గాల సంఖ్య	: 48
షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి కేటాయించిన నియోజకవర్గాల సంఖ్య	: 19

- ◆ స్త్రీలకు కూడా ఈవిధంగా రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని చాలామంది అంటున్నారు. దీని మీద మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

చట్టసభలో చర్చలు:

ఉదాహరణగా ఊహాజనిత శాసనసభలో చర్చలు ఎలా జరుగుతాయో చూద్దాం.

శాసనసభ్యుడు (1) : గౌరవనీయులైన అధ్యక్షా! గత మూడు సంవత్సరాలుగా వర్షాభావ పరిస్థితులవల్ల నా నియోజక వర్గంలోని భూగర్భజలాల మట్టాలు బాగా తగ్గిపోయాయి. ప్రభుత్వం దీనిగురించి ఎటువంటి చర్యలూ తీసుకోలేదు. దీనికి తోడు బోరుబావుల సంఖ్య కూడా పెరిగిపోయింది. ఈ విషయంలో ఎటువంటి చర్యలూ తీసుకోబోతున్నారో భూగర్భజలశాఖామంత్రిగారు వివరించాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శాసనసభ్యుడు (2) : ఔను. అధ్యక్షా! నా నియోజకవర్గంలో కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉంది. అధికారుల పనితీరు సంతృప్తికరంగా లేదు. నీళ్లకోసం ప్రజలు మైళ్ల దూరాలకి నడిచిపోవాల్సి వస్తోంది.

శాసనసభ్యుడు (3) : మాన్యులైన అధ్యక్షా! చెరువుకట్టలను గట్టిపరచడానికి తగిన నిధులను సమకూర్చాలి, పూడిక తీయించాలి, వర్షాకాలంలో కురిసే వాన నీటిని నిలవ చేయడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయాలి. చెరువు కట్టలకు గండిపడకుండా చెరువు గట్టమీద చెట్లను పెంచాలి.

శాసనసభ్యుడు (4) : మాన్యుఅధ్యక్షా! పరిస్థితుల గురించి ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఇంకా నష్టం జరగకుండా ప్రభుత్వం తగిన ముందుజాగ్రత్త చర్యలను చేపట్టాలి. నీటి నిలవలు తగ్గినందువల్ల ఇబ్బంది పడుతున్న మండలాలను గుర్తించాలి.

శాసనసభ్యులు (5) : గౌరవ అధ్యక్షా, ప్రతిపక్ష సభ్యులు ప్రభుత్వ చర్యలను అభినందిస్తూ నిర్మాణాత్మక సలహాలనివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. వారు అనవసరంగా ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించగూడదు. నా నియోజకవర్గంలో కొండవాలులో కట్టలను నిర్మించినందువల్ల భూగర్భజలాలు గణనీయంగా పెరిగాయి. ప్రభుత్వాధికారులు కూడా ప్రజలకు అందుబాటులోనే ఉన్నారు.

శాసనసభ్యుడు (6) : గౌరవ అధ్యక్షా! నా నియోజక వర్గంలో పారిశ్రామిక సంస్థలు వ్యర్థ, కలుషిత జలాలను నదిలోకి వదులుతున్నందువల్ల ప్రజల ఆరోగ్యానికి హాని కలుగుతోంది. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఏమి చర్యలూ తీసుకుంటున్నదో తెలపవలసినదిగా కోరుతున్నాను. మంచినీటి సమస్యకూడా అధికంగా ఉంది.

మంత్రి : మాన్యు అధ్యక్షా! ప్రజల ఆరోగ్యంమీద ప్రభుత్వానికి చాలా శ్రద్ధ ఉంది. కరువు పీడిత మండలాలలో నివారణ చర్యలను, జలరక్షణ చర్యలన్నిటినీ తీసుకుంటోంది. చెరువులను అభివృద్ధిచేయడం, చెట్లు నాటించడం, అక్రమ ఇసుక తవ్వకాలను నిషేధించడం వంటి చర్యలను తీసుకున్నాం. గౌరవసభ్యుల సూచనలన్నిటినీ పరిగణనలోకి తీసుకుంటాం. అలాగే ఈ పథకాలన్నీ సక్రమంగా అమలుచేయడానికి గౌరవ సభ్యుల మద్దతును కూడా కోరుతున్నాం.

చిత్రం - 18.4

- ♦ మీరే శాసనసభ్యులై ఉంటే పై సమస్యకు ఎలా స్పందిస్తారు?

- ♦ అధికార పక్షం, ప్రతిపక్ష శాసనసభ్యుల పాత్రల మధ్యగల తేడా ఏమిటి?

కీలక పదాలు:

మానిఫెస్టో

కేబినెట్

స్పీకర్

మీ అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుచుకోండి

- 1) ప్రజల జీవితానికి సంబంధించి ఏ ఏ విషయాలలో చట్టాలు చేయవచ్చు?
- 2) మీ పాఠశాల, పాఠశాల విద్యాశాఖకు సంబంధించినది. మీ పాఠశాలకు వర్తించే కొన్ని చట్టాలను తెలపండి. (విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు, ప్రిన్సిపాల్, తల్లిదండ్రులు-ఉపాధ్యాయుల సంఘం).
- 3) 6-14 సంవత్సరాల వయస్సుగల పిల్లలందరూ బడిలో చదువుకోవాలనే చట్టం ఉంది. ఈ చట్టం అమలుకు ఏ చర్యలు తీసుకోవాలి? మీ టీచరు సహాయంతో చర్చించండి.
- 4) ఒకవేళ మీరు ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ్యులై ఏ సమస్యను గురించి లేదా ఏ విషయాన్ని గురించి చట్టం చెయ్యాలనుకుంటున్నారు? ఎందుకు? ఉదాహరణతో వివరించాలి.
- 5) పురబేగర్ అనే పేరుగల రాష్ట్రంలోని శాసన సభలో 368 సభ్యులున్నారుని అనుకుందాం. ఎన్నికల తరువాత వివిధ పార్టీల బలాబలాలు ఈ కింది విధంగా ఉన్నాయి.

పార్టీ-ఎ	-	89	పార్టీ-బి	-	91
పార్టీ-సి	-	70	పార్టీ-డి	-	84
ఇతరులు	-	34	మొత్తం	-	368

పై పట్టికను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి ఈ కింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పండి:

- ఎ) ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేయటానికి తగిన మెజారిటీ రావాలంటే కనీసం ఎన్ని సీట్లను పొందిఉండాలి?
  - బి) ఈ ఎన్నికల ఫలితాల ఆధారంగా అత్యధిక స్థానాలను గెలిచిన ఒకేఒక పార్టీ ఏది?
  - సి) ఈ ఎన్నికయిన అతిపెద్ద పార్టీ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేయగలదా? లేనివక్షంలో ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేయటానికి ఇతర ప్రత్యామ్నాయాలు ఏమిటి?
  - డి) ఒకే పార్టీతో ఏర్పాటుచేసిన ప్రభుత్వానికీ సంకీర్ణ ప్రభుత్వానికీ తేడా ఏమిటి?
- 6) ప్రస్తుతం మనదేశంలో కొన్ని రాష్ట్రాలు మాత్రమే ద్విసభా విధానాన్ని కలిగిఉన్నాయి. అవి ఏమిటి?
  - 7) పాఠ్యాంశ విషయం ఆధారంగా కింది చిత్రాలకు ఊహాత్మక సంభాషణలు రాయండి.

